

излази
уторником
и
суботом
РЕДАКЦИЈА И АДМИНИ-
СТРАЦИЈА: Његошева Бр. 27
ХОТЕЛ „ИМПЕРИАЛ“ —
ЦЕТИЊЕ

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

УРЕЂУЈЕ ОДБОР
РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ
ТЕЛЕФОН РЕДАКЦИЈА
БРОЈ 64
ПРЕПЛАТА:
МЈЕСЕЧНО ЛН. 8—
ПОЈЕДИН БРОЈ ЛН. 1—

ЛИСТ ЗА НАЦИОНАЛНУ ПОЛИТИКУ, КЊИЖЕВНОСТ И ПРИВРЕДУ

Породица друштвена ћелија

Ћелија је основна јединица за састав и развој сваког живог бића. Од њеног састава и вриједности зависи живот једног организма. И људска породица је једна таква ћелија за друштвени организам. Од вриједности породице зависи вриједност друштвеног живота.

Благостање и срећа друштва, односно државе, — била ова чисто или мјешовито национална — зависи у великој мјери од благостања и среће људске породице, друштвене основне ћелије. Модерно друштво, чији су односи данас јако испреплетани, нити ће имати среће ни благостања ако породица, основна његова ћелија, не почива на здравјој основи. Та основа састоји се из најмање три елемента: здравља, рада и морала.

Породица је свијет у маломе. Она је управо душа друштвеног организма. Ако је породица болесна, болесно је и друштво. Пустити породицу на миру и дати јој могућност рада значи дати јој основни извор здравља и благостања. Јер ко ради ало не мисли ни о чему чини. У породици је најочигливији практичан примјер поделе рада, даје отац породице, руководиоци, несамостално љубављу према својим члановима, распоређује рад према снази и способностима појединог члана. Таквац режим је устави и морал породице. Не помагати породицу у таквом њеном раду, исто је што и рушити је на мјери, а то је велики злочин прво према породици као основној ћелији, а друго и према друштву и држави. Држава као велика и моћна породица даје погодности услове за материјални и културни развојат и напредак породице, а тиме и саме себе. Породица не може од државе примити ништа ако и сама није дјелом свога рада уложила за општу заједницу. Ако људи који су на управним положајима у друштву имају увијек на уму да су сами старешине или чланови своје уже породице, ако ти исти људи буду пошени љубављу и моралом породице, они ће чувати савијест породици и без сумње примати све уделе које је породица обавезана дати друштву.

Драг породичног живота је најбољи лијек против пропаданца морала, каже Русо. Јер коме код куће није годно, томе постаје и сама отаџбина мјеста. Само, дакле, у породичној рећи лежи права љубав за отаџбину.

А како се може очекивати здравље благостање друштва и државе кад њихов саставним, управо основним — породица почела да пада и ропада. Породица има свој обемени јелекорак рада и развијања. Код не се на од којих граница она може опстати од тих називом. Први степен иза породице некад је био задруга са великим бројем чланова. Данас задруга већ изумири, а и породица од пет до есет чланова све је мање. Породица, толика је да је, ипак се дијели. А да ли се неадрва, тј. болесна ћелија може дијелити у циљу развоја? Природно је да не може. — Другим ријечима, и болесна породица изумири, нестане. Тиме изумири и друштво, па и читави народ. Намјесто изумирилог народа или дегенерисаног, долази народ са здравом основном ћелијом, са здравом породицом. И то са правом.

Наша породица радна, физички и морално здрава, наш је спас.

М. Р.

УСПЈЕСИ ОСОВИНСКИХ СНАГА УЛОГА СВЕШТЕНСТВА

Осовинске снаге прешле су египатску границу

Прије пада Тобрука Осовинске снаге заузеле су важан положај Бардију. Запосјеле су тврђаве Капуцо, Солум, Халфаја и Сиди Ел Баран.

До сада је заробљено 33.000 енглеских војника и пет генерала. Запљигењен је огроман ратни материјал.

Либиски фронт

Почетком ове седмице отпочеле су операције италијанско-немачких снага око Тобрука, које су након 48 сати крунисане падом те тврђаве у њихове руке. Ухваћено је око 33.000 заробљеника, међу којима се налази и 5 генерала. Осим тога пао је у руке осовинских трупа обилан ратни плијен.

Нешто прије пада Тобрука запосјелнут је и други важни положај на обали Средоземног мора — Бардија. Посље запосједанца Бардије кренуле су осовинске трупе у правцу либиско-египатске границе, где је дошло до локалних акција истакнутих елемената. У борбама, у којима је савладао отпор преосталих јединица 8-ме британске армије, запосједнута су тврђава Капуцо, Солум и Халфаја, као и Сиди Ел Баран. Напредовање се наставља јужно од поточне мјеста. У борбама учествује активно и осовинско ваздухопловство, које је снажно бомбардовало војне постројења Марса Матрух.

Средоземно море

Италијански бомбардери су у ширини Туниса напали један непријатељски коњов, оштетивши бомбама један брод. Код Тобрука су немачки моторнишери извршили напад на једну формацију малих британских бродова који су покушавали да побјегну после пада те тврђаве, те су њих потпуно разбили. У Гибралтар су стигле две малобројне јединице које су се спасле из жестоких ваздушно-поморских сукоба јужно од Сардиније и Пантелерије. Међу њима се налазе и тешко оштећени немачки авиони Игл и Аргус, као и једна оклопна класа Малаја. Ти бродови су довозили велики број мртвих и рањених.

Цјелокупна свјетска штампа истиче успјехе које су силе Осовине постигле у Средоземном мору. У Лондону су осигурајућа друштва подигла премиие за осигурање од ратног ризика просјечно за 40%, што је непосредна последица отежаног војног положаја Англасаса у Средоземном мору.

Настављено је успјешно бомбардовање острва Малте.

Западна Европа

Британско ваздухопловство наставило је са нападом на немачких градова, гађајући поглавита њихове стандардне четврти. Приликом ових напада изгубило је већи број бомбардера.

Приликом једног бесплодног покушаја акције над обалом Ла Манша изгубило је око 9 авиона.

Код холандске обале потопио је један немачки миноловац 3 британске моторноповијаче и тешко оштетио још неколико других непријатељских јединица.

Немачко ваздухопловство је изложило својим успјешним нападима јужну

Источни фронт

Главна борбена активност била је током ове седмице сконцентрисана око тврђаве Севастопољ, где су немачке и румунске трупе у огорченим борбама наводиле нове успјехе. Борба се прса у прса освојиле су све оне главне дјелове моћног северног одбраненог система, те су зашле у заливи Севернаја. Непријатељ је са познатим снагама набијао на један уски теренски језицац северно од тог залива, и ту се сада довршава неколико уништавања. На јужном и источном сектору савалтског фронта трају огорчене борбе, којима је немачко ратничког тила успјело да отвори неке нове важне положаје. Између 17 и 22 јуна изгубили су црвени коњи Севастопољ 11.000 заробљеника. У јужном појединачним борбама заробљено је 2.014 утврђених положаја и онемоћасобљено 65.264 мине.

У Црном мору су италијански моторнишери добили једну совјетску поморницу и два дриска мања ратна брода. Совјетске трупе су покушале да се изврну из језероа Ђули-Азовског мора, али су у томе опријечене.

На централном сектору источног фронта настављено је чишћење позадине од партизана. На волховском фронту било је више огорчених сукоба са непријатељима у шумовитој зони. У тим сукобима претрпјо је противник крваве губитке, те је био опкољен. Обруч око њега се све више стезе. Северноисточно од Каркова опкољена је и већим дјелом уништена једна совјетска дивизија.

Немачко ваздухопловство је наставило са снажним офанзивним акцијама против луцких и војних постројења на обалама Северног мора. У Мурманску и Јоконди погодио је више трговачких бродова.

Последњих дана појачана је совјетска активност на западном сектору карелијског фронта. Немачке и финске снаге успјешно одбијају непријатеља задајући му тешке губитке. У источној Карелији и код Аунуса распршено је више совјетских формација. Совјетско ваздухопловство је од 25 јуна 1941 до 25 јуна 1942 г. изгубило на финском фронту 872 авиона.

За последњих 14 дана изгубила је совјетска морнарица финско-немачком акцијом засигурно 6 подморница, а можда још и 7 других. Сем тога су потопљена два моторноповијача и тешко оштећено 5 обалских стражарских бродова. На финској страни, и поред јаких совјетских реакције, није било никаквих губитака.

Румуни су објавили да су на источном фронту до сада изгубили у свему 5.908 официра, 2.633 подофицира и 149.949 војника.

обалу Енглеске, а нарочито луку и градску зону Сутхамптона, где је наведена знатна штета војним постројењима.

Само на извору народне душе, на томе светоме врелу, можемо се попроскати освешћеном водицом и тако очистити свој грјех, срам и стид. Само на олтару народне традиције, окаћени тамјаном са жртвеника наших великана, који су нас као израа и апсолутно мјерило свих наших моралних и умних вриједности уздигли на високо ниво, можемо пронаћи и пут своје богатства и пут своје будућности.

Ол искона човјек је над собом признавао неко невидљиво биће. То невидљиво свеомоћно биће јесте Бог, творца свега што видимо и не видимо, творца свијета и васионе, творца свемира.

Прве ријечи које је човјек изговорио у свом историјском ходу биле су управљене Творцу. Сва прошлост човјечанства уопште дубоко је прожета вјером у Бога.

Пет стотина година вјера нас је хранила, одржала и испуњавања наше наде. Она је била извор нашег моралног и материјалног полета. Вјера наших предака била је звијезда водича кроз густу поморну нашу пет — вјековног ропства. Она нас је носила на својим тананим крилима кроз олује и буру, чула нас је и очувала. Она је била наш абијект хранилиште.

Ко смо сачували, јер смо вјеровали. Ко има Бога за савезника — томе је сигурна пobjеда, а ко ратив и ко се бори против вјере и против Бога — биће неминуемо свраћен и уништен. Ко се одрече Бога и Бог ће њега. Кад Бог кажњава човјека — он му најприје одузме памет. А људи не памети, то су лудаци који се међусобно уништавају као кртице.

Кад људи не би имали закона да по њима живе, онда би владао закон шунгле, — настала би општа анархија: људи би се опходили један према другоме као обичне звијери, а човјек би претстављао само обичну животињу у људском облику. Таква створена којима овладају пороци постају обични бијесни пси, који уједу кога прво сретну. Овдје мислимо на наше изворде комунисте, те никилсте и хијене; мислимо на те јамаре и народне гробаре, на те асисте, на те кривоце и ваипије који посматрају толику невини и чисту племенити крв нашег народа. Народ им забрада пловог келан: они издишу у блазу своје нечисте крви, умру без наде, без вјере, јер су живјели без љубави и милосрђа.

Наша традиција дала нам је све оно што нас чини људима, вјера нам је дала да смо оно што смо били, оно што смо и оно што ћемо бити: каква нам буде вјера, таква ће нам бити и будућност.

Наша вјера и наша прошлост заснивају се на култу Светосавља, тј. на култу просвјетитељства, култу умног и душевног полета и уношења, култу прогреса моралног и материјалног, култу који се најбоље манифестовао у непрекидном низу средњовјековних мањштира, првих и јединих наших средњовјековних просвјетних жаришта.

Наша прошлост уздиже се на грађанин темиљма народног генија оваплоћеног у вјечитим идеалима неприкосновене правде Божије.

Наши идеали вјечите правде сажеми су у савјету Јевросиме Мајке, упућеном својем јединцу сину, који је требао да каже на које је царство:

„Сине, Мајко, једини у мјлке,
Не било ти моје мајичко келто...
Ни по бабу, ни по стрчањима,
Већ по правди Бога истокнога.“

— (истакзак на 2-рој страни —

— Наставка са 1-е стране —

Наш косовски мученик Цар Лазар презрео га за вјечни на небу — када је казао: „Више волим царству небескоме, но што волим царству земаљском.“ Ожртвује пролазни материјални живот на земљи за вјечни духовни на небу, материју жртвује духу. Тако је наша традиција заснована на високим духовним идеалима.

Пастири земаљскога стада, свештеници, својом предањошћу и истрајношћу следејуте стопама свога Светишећу Саву. Сјетите се да је и онда народ био непростијељен, неук и диљал. Имајте на уму покртство и неморност Светога Саве и његових следбеника, и сами будите достојни следбеници Савини! Нека вам он буде дубља којом ћете освјетљавати мрачне путеве којима се клин авијација, преврћена, измучена, затропана паства наша. Отворите јој пролошост, повратите вјеру, уците нада: нека ваше ријечи одјекну, а црквава зваона позову и окупе вјернике да чују свету молитву и утјешну ријеч свога пастора! Успоставите слогу међу родитељима и дјецом. Унесите мир, миротворни намери! Укажите присти залуцалој пастви својој!

Пожајте се у својој узвишеној улози — вршећи своју свегу дужност одважно и предано — достојни апостоли Христа, свога Учителја.

Будите испустиљиви свога народа, као што је Христос испустио свих људи! Нека кроз ваша уста, као кроз уста Јована Златоуста, народ чује ријечи неумитне вјечне Божије правде и вјечне истине: Гаје се Бог не поимје, гаје ко гори кандило, гаје ко не чује молитва, и то прва молитва што долази из дубине човјекове душе, ту Бог не окреће главу. Ето Бог нас напустио само тада када ми њега напустимо; док ми њега нијесмо напустили, није ни Он нас. Али господња милост је превелика, — довољно је само наше усрдно покајање, и Он се, ето, опет у истом часу враћа Својој залуцалој покајничкој пастви.

Наша вјера, наш морал, то су наше највеће светине, и кад се о њих о-грешимо — постиже нас неминуемо заслужена казна Божија.

Нашом срећом, рушницом вјере и морала доведени су у хор-сокак и, ето, падају у ону исту јаму коју су другим ископали. Народ их у ну гура право строгиголане. Народ се тако ослободио те губаве црвене олози, која даје задње трагај живота, јер је доведена у слонију; без вјере, без наде, без истине, осуђена да свисне и нестане као опасна и штетна по друштво, као недостојна живота на земљи. Та недостојна наше расе, ти хулители Бога, та помахнитала и побјеснела пшчица, ти народни крокодили и вапирни створиле пустош и пакло на земљи и тиме за себе осигураше пакло на небу, и селимбаци-нихових проданих душа први се у пакло свакога часа, и то утилоко више уздилоко постајемо сејеснији своје свете дужности да уклонио једном за свјазга те губавце, те црвене вапире, те садисте који гршају од невине крви, од наравине, од будућа...

Свештеници, пастири, залуцале на прави пут. Појмите месјански у народ и пригните паству своју! Б. Ј.

Америка без гуме

Једна угледна лондонска ревија доноси један чланак, у којему коментарише америчанске потешкоће око снабдевања каучуком. У том чланку се вели да би била велика заблуда рачунати са бразилским произвођачком у савремену земљу те потешкоће. Бразилци је једва и стану да произведу 20.000 тона те сировине. Африка и Латинска Америка производе гуму у тако незначитој количини, да та произвођача не би била у стању да покрије потребе сјеверноамеричке индустрије ни за три недеље. Тежина такве ситуације још више се појачава услед чињенице, да се произвођачи синтетичке гуме још налазе у повојима,

РАЗБОЈНИЧКИ НАПАД

на нашег сарадника г. Садика Ђурбузовића

Са нашим чланком „Једна порука подгоричким муслиманима“, отворили смо ступе нашег листа сваком правом патриоти, са најбољом намером да негујемо братство, једнакост, другарство и пријатељство са нашим браћом подгоричким муслиманима. Показали смо пут којим треба и мора да се иде, у обостраном интересу. Ми морамо укловити све неусугласице и све уворке који нису претходно, ако желимо једну болу и срећину будућност за све нас. Живјети у истој кући а роварити једни против других, јавно и тајно, не би било никакво могуће.

На наш чланак, као што Вам је познато, јавио се са својим дописом наш пријатељ и сарадник господин Садик Ђурбузовић, судијски приправник. Са толико топлине и љубави, како аа муслиманима тако и аа православним, може да пише само један добар и честит патриота, један интелигентан и трезвен човјек, који правилно постоји ствари, отвара срце и братски пружа обавије руке.

Такав глас г. Ђурбузовића и његових пријатеља, нагледа не иде у рачун једној мрачној котеији називајући и многоструких банкрот, без грађанске части, која је научила да лопи у мутном и да живи од прљавих послова. Свој прориситет научили су заснивати на сијану мржње, интрига и лажи, — не бирајући никакве срећства. Ово нас много потсећа на босанско-херцеговачке мушкоре на прошлог великог рата. На срећу, ми ту шаку ништавила добро познајемо, као што знамо и то да њихов понављање не одобрава ни један честит муслиман.

Финансијски напад који су извршили на нашег сарадника и пријатеља г. Ђурбузовића јасан је доказ да њима није стало до реда и мира, а још мање до формалности, јер на њиховој страни су били сви који се боре за братство муслиманско-хришћанско. Свејеси су они тога, да ће њихови мрачни послови, у нормално вријеме, нагубити сваку вредност, а њихов друштвени положај јасан на чучи — ојамом гаје и спадзато живио реагују на сваки покушај нормализације и братских односа подгоричких муслимана са осталим грађанима.

Ми пишемо и радимо у интересу општега мира и реда, у корист свих слојева грађанства и свих конфесија. Наш рад одобрава и народ и надлежна цензура. Из тих разлога са правом тражио смо личну заштиту за наше сараднике, који нијесу дужни за свој рад полагати рачуна уличи и бити изложени срамним нападима појединаца. Зато молимо надлежну власт, да по случају напада на господина Ђурбузовића поведе најстрожију истрагу и кривце примјерно казни, како би и они, и ма ко други у будуће, нагубили вољу за сличне нечасне послове. То захтијева правда и јавни морал.

УРЕДНИШТВО „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“
Четири

Предсједник Мјесног акционог одбора 1. Брајковић, изио је на одборској седници, од 21 овог мјесеца, дрски напад извршен 20 овог мјесеца у 9.30 сати у вене пред цензуралном радницом „Гласовићима“ у Подгорици на члана Мјесног одбора 1. Ђурбузовић. Сајка, од неколицине муслимана, међу којима су били виновојници и главица нападници браћа Деревановић.

Напад је извршен због изашлих чланка у „Гласу Црногорца“ бр. 26 под насловом „Једна порука подгоричким муслиманима“, који је најиско 1. Ђурбузовић. Овај напад на 1. Ђурбузовића изазвао је обимне глумаче и протест не само

Проучавање црногорских племена

Проучавање црногорске прошлости и живота опште неминовно захтијева и проучавање племена као стварног носилаца народног живота. Племена као засебна јединица одржала се све до наших дана, ма да се постепено почиње распадати под утицајем нових прилика. Својим специјалним животом, својом унутрашњом повезаношћу, духовним особинама и изступањем према другим племенима, свако црногорско племе даје доста материјала да се самостално посматра и проучава. Неоспорно када је Црна Гора постала држава у правом смислу, највише је имала посла да племенску подложност потчини државном ауторитету, истина задржавајући и даље племенски индивидуализам.

Зато проучавање црногорских племена је врло интересно не само за нас него и за стране, јер се из наше племенске организације види једно уређење које је предходило државном. Ми смо мишљени да је црногорско племе директни настављач нашег племенског живота из далеке прошлости, јер наша средњовековна држава у овозначавању била у стању да племе раздоби и уништи на разни државни интереса. Одржању племена доста је помогао географски положај, те послије најезде Турске племену као јединице није приетила опасност, и оно се развијало и добило завршну форму у вријеме књаза Данила, који покушава да силом и милом сузоби племенску саљовољу.

Скоро у цијелокупној научној литератури која је досад написана о Црној Гори, говори се о њеном племенском животу и уређењу. Али научници и историографи нису били заинтересовани да се племна организација и у њеном развоју даље је објављено неколико монографија.

Први од њих је и интересовање за црногорско племе почело је када је Српска краљевска академија по упуштвима Јована Цвијића почела објављивати у својем „Гласу“ етнографско-историјски рад „О племенима и племенској историји“ у којем је објављено једна од најбољих монографија о племенској историји Црне Горе. Први овакав рад је „Племена Црне Горе“ од Јована Цвијића, издат у Београду 1904. као издане Задужбине Илије Коларића. Најбољи радови из ове области су Јована Ердељановића, професора на академици. Он је са успјехом дуго година радио на проучавању црногорских племена и досад објавио у издању Академије наука радове о Кучима, Братоножима, „Постанак племена Пипера“ и најпослије огромни рад „Стара Црна Гора“, у коме је описан живот староцрногорских племена.

По директивима Цвијића и Ердељановића јављају се и домаћи радници на овоме пољу и дају исцрпне и одличне примљене монографије о појединим племенима. Тако су поп Богдан Лалевић и Иван Протић објавили као изданја Академије два рада „Васељеник у црногорској граници“ и „Васељеник у турској граници“.

Али највише из ове области је „Племена Васељеника у вези са историјом Црне Горе и племенским животом сусједних Брда“ од Радослава Вешовића, професора, објављено као пишечево издање 1935. Проучио Васељеник као једно највеће и најекспанзивније племе, захтијевао је много труда (јер поменути радови о Васељеницима нијесу били исцрпни) Вешовић је, може се рећи, дао једну од најбољих монографија из ове области, тако да је Херман Вендел у „Прагматике“ рекао за ово дјело: „Штета је што такве садржине и с тако богатим материјалом једно опште доступном јанку, јер је оно један значајан прилог науци и познавању историје племенског развитка опште“.

Овим није наведена сва литература о нашим племенима, него се само указало на веће радове.

А разумије се да је о племенима црногорским објављено пуно расправа и чланака по часописима и листовима. Али ипак, и поред ове огромне литературе, племена црногорска нијесу још довољно проучена (о неким немамо још радова). Остаје још пуно необјављеног материјала који би се у потпуности освјетлило племенски живот и добила траја за правилно развијање историјског и културног развитка народа.

Потребно је најприје напоменути да се при проучавању племена налазило на тежкоће личне природе. Познато је, да су се браћства која састављају племе и поједини људи у племену истицали у јавном животу неједнако. Истраживачи то са научном објективношћу тежко је, у крају гдје свак хоће да буде најбољи. Отуда су скоро сви радници на овоме послу, ико су радили са опрезношћу, трпили нападе и водили дискусије (Јовићевић, Шобајић, Вешовић). Једно „увиријено“ братство из Црнице познавало је прме неколико година Ердељановића да дође на црнички народни збор гдје би се као имао увјерити у неистинитост његових навода.

Р. Вл.

Племена Васељеника и Пиперије описано је Цвијићев ученик Петар Шобајић, професор (издане Академије). У издању Академије имамо о Кучима још један рад и то „Живот и обичаји племена Куча“ од Ст. Дувића. Овај спис је рађен по упуштвима Ердељановића и богат је прилог (мада је Дувић био полухолован) проучавању нашег фолклора.

Рад А. Лубурића „Дробњаци племена у Херцеговини“ објављен 1930, имао обимне етнографске материјале, није рађен са довољно критичности и неопште објективности, те вадла због тога није могао бити објављен као издање Академије.

Најновији рад из ове области је „Племена Васељеника у вези са историјом Црне Горе и племенским животом сусједних Брда“ од Радослава Вешовића, професора, објављено као пишечево издање 1935. Проучио Васељеник као једно највеће и најекспанзивније племе, захтијевао је много труда (јер поменути радови о Васељеницима нијесу били исцрпни) Вешовић је, може се рећи, дао једну од најбољих монографија из ове области, тако да је Херман Вендел у „Прагматике“ рекао за ово дјело: „Штета је што такве садржине и с тако богатим материјалом једно опште доступном јанку, јер је оно један значајан прилог науци и познавању историје племенског развитка опште“.

Овим није наведена сва литература о нашим племенима, него се само указало на веће радове.

А разумије се да је о племенима црногорским објављено пуно расправа и чланака по часописима и листовима. Али ипак, и поред ове огромне литературе, племена црногорска нијесу још довољно проучена (о неким немамо још радова). Остаје још пуно необјављеног материјала који би се у потпуности освјетлило племенски живот и добила траја за правилно развијање историјског и културног развитка народа.

Потребно је најприје напоменути да се при проучавању племена налазило на тежкоће личне природе. Познато је, да су се браћства која састављају племе и поједини људи у племену истицали у јавном животу неједнако. Истраживачи то са научном објективношћу тежко је, у крају гдје свак хоће да буде најбољи. Отуда су скоро сви радници на овоме послу, ико су радили са опрезношћу, трпили нападе и водили дискусије (Јовићевић, Шобајић, Вешовић). Једно „увиријено“ братство из Црнице познавало је прме неколико година Ердељановића да дође на црнички народни збор гдје би се као имао увјерити у неистинитост његових навода.

Р. Вл.

Сјетимо се у свакој прилици оних који налаже своје животе у борбу за спас нације остављајући небринуте пороцие.

Предсједник, Рад. Брајковић

ЈЕЗИКЕ ИЗ ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА

У броју 15 „Гласа Црногораца“ смо нећ показати како се конјугирају глаголи у италијанском језику. Данас ћемо то наше знање учврстати путем лекција.

Ево неколико глагола прве конјугације:

Parlare — говорити; **ritornare** — вратити; **mandare** — послати; **chiamare** — звати; **compr(e)care** — купити; **trovare** — наћи; **pensare** — мислити; **portare** — носити; **ammirare** — дивити се; **aspettare** — чекати; **restare** — остати; **cantare** — пјевати; **interrogare** — питати; **seguire** — надати се; **desiderare** — желети; **arrivare** — приспјети; **doñi**, **inseguare** — предавати; **poayavare**; **studiare** — учити, изучавати; **imparare** — учити, научити.

Задатак 50

Измјенијати глагол **parlare** — говорити у свим облицима и временима. Најбоље је исписати сву конјугацију.

Ријечи:

Il violino — виолина; **il portamonete** — кеса за новце; **il bagaglio** — пртљаг; **il calzolaio** — обућар; **probabilmente** — вјероватно; **allora** — онда, тада; **pranzare** — ручати; **senare** — вечерати; **conseguare** — предати; **incontrare** — срести; **inoltre** — осим, осим тога; **la polizia** — полиција; **a metà** — у пола; **il gusto** — укук; **far fare** — поучити; **dubitare** — сумњати; **lasciare** — дозволити; **il fuoco** — ватра; **la spada** — мач; **gettare** — бацати; **bauciti**; **levare** — дићи; **podijati**; **tranquillamente** — тихо, лагано; **la guida** — вођа; **vuoto** — празан; **ciempire** — испунити; **vuotare** — испразнити; **una lettera raccomandata** — препоручено писмо; **imparare a scrivere**, **a suonare** — учити писати, свирати.

Задатак 51

Il maestro insegna e lo scolaro impara. Noi amiamo i nostri genitori e pensiamo sempre ad essi. Quando eravamo in Italia andavamo spesso al teatro e ritornavamo a casa a mezzanotte. Quest'oggi il maestro ha interrogato diversi scolari, ma soltanto alcuni avevano studiato. Ieri il maestro interrogò tre scolari ed essi recitarono bene la loro lezione. L'altro ieri trovai un portamonete alla posta e lo consegnai alla polizia. Mio padre desidera ch'io impari il francese e l'inglese, egli desidererebbe che imparassi anche l'italiano. Dopo che avrò imparato bene il francese comincerò l'italiano. Io imparai a suonare il violino. Noi abbiamo uno zio in America e speriamo che ritorni presto in patria. Giorgio! tu porterai queste scarpe al calzolaio. Mandi il servo col nostro bagaglio alla stazione.

Задатак 52

Синоћ сам присјео последњим возом. Наћићу свој пртљаг на станици. Мој брат нађе некаку кесу с новцима и предаде је полицији. Г-ђица Софија ће ту pjesму пјевати сјутра на једном концерту. Ми бисмо купили ове слике кад би оне биле оригинални радови (оригинали). Ја све своје одјело поручиојм код твога кројача. Ми ћете на вјерне ствари ако будете нашли мјеста у мједном возу. Када ћете се вратити? Вјероватно ћу се вратити сјутра у вече. Немој куповати оваких кишобран. Моје последње писмо ваљем брату је препоручено, стога сумњам да ће га примити.

Прилажући мјесечно и најскорнији износ за Национални покрет, много ћете помоћи онима којима та помоћ треба.

Сељаци,

Оправљајте своје порушене куће и станове и таквим средствима којима располагате, јер је боље имати и сувојинду или дашчару него чекати — на палату. Помозите један другог путем мобе и тражите потпору од најближе власти.

ПОСЈЕДЊЕ ВЈЕСТИ СА РАЗНИХ БОЈИШТА

Од почетка рата изгубиле су Сједињене Државе 320 бродова

ДАЛЕНИ ИСТОК

Ове седмице су настављене са пуном интензивношћу јапанске операције у правцу Кине, Сједињених Држава и Аустралије.

У јужној Кини су Јапанци отпочели операције дуж ријеке Лингјанг, те су запосјеле више кинеских база и опколили једну чунгкиншку дивизију. Затим су запосјеле важну стратегијску тачку Лу Пао, која је била средиште кинеске контрабанде. У бродовитој зони између Опеха и Шансија опколиле су знатне кинеске снаге, које немају никакве могућности иласка. Такође и у Хонану постигнуту су знатни територијални успеси. На ченгкинском фронту запосједнута је тврђава Киу-лун, и један аеродром, који је био посљедњи са којег су се могли развити офанзивни напади на Јапан. Јапанско ваздухопловство је клада још врло активно, бомбардујући непријатељске положаје и концентрисне трупе и моторних возила. Извршен је јак ваздушни напад на главни град провинције Фукејн.

Поповљени су снажни ваздушни напади на Аустралију, те су оштешена значајна војна постројења у Порт Дарвину и Порт Морезбију.

Јапанске снаге које оперишу у предјелу Алеутских острва запосјеле су острва Киша и Абту. Осим тога су јапанске подморнице извеле нападе на војне објекте Банкуверског острва, као и на једну британску радио станицу у Колумбији. Сједињене Државе у стразу од јапанске акције против њихове западне обале евакуисали су до 140 хиљада Кирибатича и 12 хиљада јапанских војника. Ово је једна од обала Нове Енглеске торпедован је један британски брод Сједињене Државе.

После продора јапанских трупа преко британске границе, настала је са концентрисаном јапанско-јапанским снага дуж граница Индије. У међувремену стижу вјести о ширењу антијатанских побуна у западној Индији, где су енглеске трупе присиљене да се боре против побуњеника. Расположене Индије огледа се у једној Гандијевој вјзјави да Индија не може и не треба да сарађује са Енглеском ни у којем рату. Ако Индија дозволи да се са њеном територијом води рат против Јапана, та вели Ганди онда ће он све изгубити и снага ће је судбина других народа, које је Енглеска искористила. У Бангкоку је извршен конгрес Лиге за независност Индије револуцион, која изриче четири одлуке вођења борбе све док независност Индије не буде потпуно извојевана.

Атлантик и Карибско море

Сјеверноамеричко министарство морнарице било је присиљено да призна веће губитке, које је претрпило трговачко бродовље Сједињених Држава и савезаничких земаља у Атлантском океану, Карибском мору и Мексичком заливу акцијом осовинских подморница. Тако је Вашингтон авијационо изјавио да је у области Антила потопљено до сада 288 трговачких бродова.

Главни стан немачких наоружаних снага објавио је 24 јуна ванредни билтен, у којему је саопштио да су немачке подморнице потопиле у Атлантском океану и у водама око сјеверне и централне Америке још 20 трговачких бродова од укупно 102.000 тона, као и један стражарски брод. Осим тога су тешко оштетиле 4 друга бродова.

Сви ти бродови половили су у конвоју под јаким пратњом, а пролазили кроз воде на које броду назив американских морнарица. Као што видимо, све те мјере предострожности врло мало по-

мажу Сједињеним Државама, које сваки даном губе своје веће иначе јак профитеро трговачко бродовље. У савим територијалним водама Сједињених Држава потопљено је од почетка рата 320 бродова. Са губитима бродовља повезани су и велики губици у људству. Тако је сјеверноамеричка трговачка морнарица — према информацијама Адмиралитета — до сада изгубила 10.000 особа из састава својих посада. Овакви губици имали врло тешке посљедице с једне стране на американске лиферише, које постају и сувише неродне и оскудне, а с друге стране на дозов сировина у Сједињене Државе, што са своје стране доводи до знатног валоделања у ратној производњи.

Степелити Сједињених Држава у вријеме

У посљедње вријеме запајају се све веће унутрашње потешкоће у земаљама централне и јужне Америке, које су се сјилино ставиле у службу Рузвелтовог незастијаливог империјализма.

Швељи кабинет републике Кубе предао је оставку. Та оставка се правда све конфузијом и хаотичним приликама у земаљи. Између комуниста, који су за садашњу владу, и присталица прошлог кабинета настају већ одавно сукоби, који све више прелазе у тешке инденте. Приједлози дана дошло је у једној од ових група, приступивши на политички и економски агенти, који се под бајалом свјетлости да заузму на јуни састанак у граду.

Ни у једној од ових ствари не стоје боље. Тако је до нас стигла вјест да су бразилијанске војне власти у след тешке унутрашње ситуације биле присиљене да преузму контролу над целокупном железничком сјужом. Наружине затворе на јуни састанак у граду.

Черчиллова посјета Бијелој Кући

Одмах после пада важних стратегијских положаја на либичком фронту, пожурио се Винстон Черчил да одлету у Вашингтон на конференцију са савим покровитељем Рузвелтом. На тај начин успео му је да избегне неугодну дужност давати одговора на врло мучна и тугаљива питања, којима је био у Палати Општине обасут његов замијеник господин Атли. Опћенито се сматра да је Черчил похитао у Америку да тражи помоћ. Међутим остаје велико питање уколико је вашингтонски диктатор у стању да изађе у сусрет таквим захтјевима, када сјеверноамеричка ратна производња у таквој мјери заостаје, да једва може подмирити потребе унутрашње одбране. Сматра се да је на сједињени, која је одмах по Черчилловом доласку у Вашингтон заказана, било говора о поморским транспортима, који су све више угрожен од стране ваздухопловских снага Осовине. Осим тога је сигурно претресано и питање реализације целокупне англоамериканске стратегије у источној Азији, гдје Јапан постаје све опаснији. Овај пут Черчил наизглед неће да држи ни јавне говоре ни радио конференције. Англосакшапу тајанствено да се морају очекивати судбоносни закључци. У Токију се међутим сматра да тај сусрет претставља обичан политички претак у циљу рекламане свјре. На крају да истакнемо један јуни савет листа „Дејли Хералд“, који вели да је ситуација таква, да Черчил и Рузвелт не би требали да расправљају о перспективама победе, него о опасности пораза.

Енглеско-совјетске савјерии

Берлински листови коментаришу писане швајцарских листова о клаузулама енглеско-совјетског пакта. Лист „Берен Цайтунг“ истиче да Лондон пули бољшевицима цијело Балканско полуострво заједно са Мађарском. Осим тога би Русија требала добити западну обалу Црнога мора све до Егеја, и ступити у дефинитивни посјед Дарданела. Лист истиче да овакви фантастични планови имају једину сврху да одврате свјетско јавно мишљење од серије тешких пораза које су непријатељи Тројног пакта претрпјели на свим странама.

Годишњица рата са Совјетима

Приликом прве годишњице немачко-руског рата потсећају немачки листови на догађаје који су довели до сукоба: на совјетску експанзију према западној Европи и на комунистичку опасност која је лебјела над цијелим континентом. Листови истичу да је немачка песница била подигнута још у октобру прошле године, да би задала смртни ударац Совјетима, али је изненадни настанак зиме одложио свршетак рата; немачка команда је морала да погне главу пред природним силама и да иза наређења да прелаза на зимске положаје. Након изношења појединости дугог зимског похода, истичу листови да је немачка војска одмах по свршетку зиме у биткама код Керча и Харкова обновила отворену борбу, која ће довести бољшевиизам до коначног слома.

КРАТКЕ ВЈЕСТИ

ИЗ ИНОСТРАНСТВА

— Турски преставањем дан прихватио је закон који се одвијаће да расписне нове изјаве од 150.000 турских лира да трошак народне одбране. Након тога је парламент распустио на 3 августа.

— У Венецији је отворена 23-ћа међународна уметничка изложба на којој учествује 11 нација.

— Нови контингенти португалских трупа кренули су за Азорска острва, да појачају тамошњи гарнизон.

— Председник републике Аргентине Ортис морао је да тражи оставку, будући да се подвргао тешкој операцији. Потпредседник Кастиљо наследио га је по уставу све до краја његовог болеснија.

— Радио-Москва јавља да је савијенке наредио комесар за јавлустријску изградњу.

— У Лондону су стигле американске трупе, изазвавши велико незадовољство лондонског становништва. Американски војници су судија изазвали логичка изјављивања. Један трај у центру вароши прекрстили су у Три Америке.

— Египатски побуњеници убили су кавирског среског командера.

— Прштво које надбјела Лондон водом упутило је апел становништву да ограничи на минимум потрошњу воде, гаса и електрике.

— Чилеански сенат је прихватио закон о ратној стању који даје предјелску републике пуно моћ на примједбу, финансијском и управном подручју.

РАДИО-ЦЕТИЊЕ

ТАЛАС ДУЖИНА 218 м, РАДНО 1381 КИЛОЦИКЛА
Црногорска Радиофонија сваки пресек савремено савремен програм: Музички програм:
Од 12.30 до 13.00 часова: Музички програм;
Од 13.10 до 13.15 часова: Знак тачног времена и еталоноски дневник;
У 13.15 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 13.30 до 13.35 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 13.35 до 13.40 часова: Знак тачног времена и еталоноски дневник;
У 13.45 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 13.45 до 13.50 часова: Музички програм;
Од 13.50 до 14.00 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 14.00 до 14.05 часова: Музички програм;
Од 14.05 до 14.10 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 14.10 до 14.15 часова: Музички програм;
Од 14.15 до 14.20 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 14.20 до 14.25 часова: Музички програм;
Од 14.25 до 14.30 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 14.30 до 14.35 часова: Музички програм;
Од 14.35 до 14.40 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 14.40 до 14.45 часова: Музички програм;
Од 14.45 до 14.50 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 14.50 до 14.55 часова: Музички програм;
Од 14.55 до 15.00 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 15.00 до 15.05 часова: Музички програм;
Од 15.05 до 15.10 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 15.10 до 15.15 часова: Музички програм;
Од 15.15 до 15.20 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 15.20 до 15.25 часова: Музички програм;
Од 15.25 до 15.30 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 15.30 до 15.35 часова: Музички програм;
Од 15.35 до 15.40 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 15.40 до 15.45 часова: Музички програм;
Од 15.45 до 15.50 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 15.50 до 15.55 часова: Музички програм;
Од 15.55 до 16.00 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 16.00 до 16.05 часова: Музички програм;
Од 16.05 до 16.10 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 16.10 до 16.15 часова: Музички програм;
Од 16.15 до 16.20 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 16.20 до 16.25 часова: Музички програм;
Од 16.25 до 16.30 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 16.30 до 16.35 часова: Музички програм;
Од 16.35 до 16.40 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 16.40 до 16.45 часова: Музички програм;
Од 16.45 до 16.50 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 16.50 до 16.55 часова: Музички програм;
Од 16.55 до 17.00 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 17.00 до 17.05 часова: Музички програм;
Од 17.05 до 17.10 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 17.10 до 17.15 часова: Музички програм;
Од 17.15 до 17.20 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 17.20 до 17.25 часова: Музички програм;
Од 17.25 до 17.30 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 17.30 до 17.35 часова: Музички програм;
Од 17.35 до 17.40 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 17.40 до 17.45 часова: Музички програм;
Од 17.45 до 17.50 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 17.50 до 17.55 часова: Музички програм;
Од 17.55 до 18.00 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 18.00 до 18.05 часова: Музички програм;
Од 18.05 до 18.10 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 18.10 до 18.15 часова: Музички програм;
Од 18.15 до 18.20 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 18.20 до 18.25 часова: Музички програм;
Од 18.25 до 18.30 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 18.30 до 18.35 часова: Музички програм;
Од 18.35 до 18.40 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 18.40 до 18.45 часова: Музички програм;
Од 18.45 до 18.50 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 18.50 до 18.55 часова: Музички програм;
Од 18.55 до 19.00 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 19.00 до 19.05 часова: Музички програм;
Од 19.05 до 19.10 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 19.10 до 19.15 часова: Музички програм;
Од 19.15 до 19.20 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 19.20 до 19.25 часова: Музички програм;
Од 19.25 до 19.30 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 19.30 до 19.35 часова: Музички програм;
Од 19.35 до 19.40 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 19.40 до 19.45 часова: Музички програм;
Од 19.45 до 19.50 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 19.50 до 19.55 часова: Музички програм;
Од 19.55 до 20.00 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 20.00 до 20.05 часова: Музички програм;
Од 20.05 до 20.10 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 20.10 до 20.15 часова: Музички програм;
Од 20.15 до 20.20 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 20.20 до 20.25 часова: Музички програм;
Од 20.25 до 20.30 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 20.30 до 20.35 часова: Музички програм;
Од 20.35 до 20.40 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 20.40 до 20.45 часова: Музички програм;
Од 20.45 до 20.50 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 20.50 до 20.55 часова: Музички програм;
Од 20.55 до 21.00 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 21.00 до 21.05 часова: Музички програм;
Од 21.05 до 21.10 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 21.10 до 21.15 часова: Музички програм;
Од 21.15 до 21.20 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 21.20 до 21.25 часова: Музички програм;
Од 21.25 до 21.30 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 21.30 до 21.35 часова: Музички програм;
Од 21.35 до 21.40 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 21.40 до 21.45 часова: Музички програм;
Од 21.45 до 21.50 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 21.50 до 21.55 часова: Музички програм;
Од 21.55 до 22.00 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 22.00 до 22.05 часова: Музички програм;
Од 22.05 до 22.10 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 22.10 до 22.15 часова: Музички програм;
Од 22.15 до 22.20 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 22.20 до 22.25 часова: Музички програм;
Од 22.25 до 22.30 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 22.30 до 22.35 часова: Музички програм;
Од 22.35 до 22.40 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 22.40 до 22.45 часова: Музички програм;
Од 22.45 до 22.50 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 22.50 до 22.55 часова: Музички програм;
Од 22.55 до 23.00 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 23.00 до 23.05 часова: Музички програм;
Од 23.05 до 23.10 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 23.10 до 23.15 часова: Музички програм;
Од 23.15 до 23.20 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 23.20 до 23.25 часова: Музички програм;
Од 23.25 до 23.30 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 23.30 до 23.35 часова: Музички програм;
Од 23.35 до 23.40 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 23.40 до 23.45 часова: Музички програм;
Од 23.45 до 23.50 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 23.50 до 23.55 часова: Музички програм;
Од 23.55 до 24.00 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 24.00 до 24.05 часова: Музички програм;
Од 24.05 до 24.10 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 24.10 до 24.15 часова: Музички програм;
Од 24.15 до 24.20 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 24.20 до 24.25 часова: Музички програм;
Од 24.25 до 24.30 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 24.30 до 24.35 часова: Музички програм;
Од 24.35 до 24.40 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 24.40 до 24.45 часова: Музички програм;
Од 24.45 до 24.50 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 24.50 до 24.55 часова: Музички програм;
Од 24.55 до 25.00 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 25.00 до 25.05 часова: Музички програм;
Од 25.05 до 25.10 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 25.10 до 25.15 часова: Музички програм;
Од 25.15 до 25.20 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 25.20 до 25.25 часова: Музички програм;
Од 25.25 до 25.30 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 25.30 до 25.35 часова: Музички програм;
Од 25.35 до 25.40 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 25.40 до 25.45 часова: Музички програм;
Од 25.45 до 25.50 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 25.50 до 25.55 часова: Музички програм;
Од 25.55 до 26.00 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 26.00 до 26.05 часова: Музички програм;
Од 26.05 до 26.10 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 26.10 до 26.15 часова: Музички програм;
Од 26.15 до 26.20 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 26.20 до 26.25 часова: Музички програм;
Од 26.25 до 26.30 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 26.30 до 26.35 часова: Музички програм;
Од 26.35 до 26.40 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 26.40 до 26.45 часова: Музички програм;
Од 26.45 до 26.50 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 26.50 до 26.55 часова: Музички програм;
Од 26.55 до 27.00 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 27.00 до 27.05 часова: Музички програм;
Од 27.05 до 27.10 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 27.10 до 27.15 часова: Музички програм;
Од 27.15 до 27.20 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 27.20 до 27.25 часова: Музички програм;
Од 27.25 до 27.30 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 27.30 до 27.35 часова: Музички програм;
Од 27.35 до 27.40 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 27.40 до 27.45 часова: Музички програм;
Од 27.45 до 27.50 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 27.50 до 27.55 часова: Музички програм;
Од 27.55 до 28.00 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 28.00 до 28.05 часова: Музички програм;
Од 28.05 до 28.10 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 28.10 до 28.15 часова: Музички програм;
Од 28.15 до 28.20 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 28.20 до 28.25 часова: Музички програм;
Од 28.25 до 28.30 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 28.30 до 28.35 часова: Музички програм;
Од 28.35 до 28.40 часова: Дневник на српскохрватском језику;
Од 28